

ביאור בדרך אפשר

1 נאמר בפסוק הפותח את פרשת השבוע, פרשת פקודי:
 2 אֵלֶּה פְּקוּדֵי סִכּוּם הַחוּמִּים שֶׁנִּמְנּוּ בְּמִלַּכַּת הַמִּשְׁכָּן הַנִּקְרָא מִשְׁכַּן
 3 הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד שְׁנִימְנו עַל־פִּי מֹשֶׁה עֲבַדַּת הַלְוִיִּם בְּיַד
 4 אִיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן¹. וּמִבְּאֵר עַל כֵּךְ בְּלִקּוּטֵי תוֹרָה²
 5 לאדמו"ר הזקן, ש"מִשְׁכַּן
 6 הָעֵדוּת" הוּא עֲנִין יְחֻדָּא
 7 עֵילָאָה, אַחְדוּת ה' וְבִטּוֹל הָעוֹלָמוֹת
 8 לַאֲלוּקוֹת בְּדִרְגָה נְעִלִית יְחֻד י"ה
 9 הַחִיבוֹר וְהִיחּוּד כִּפִּי שְׁהוּא בִשְׁתֵּי
 10 הָאוֹתוּתִים הַרְאֵנוֹת שֶׁל שֵׁם הוִי, יו"ד,
 11 ה"א, וּא"ו, ה"א שֶׁבְּפִסּוּק³ שְׁמַע
 12 יִשְׂרָאֵל ה' אֱלוֹהֵינוּ ה' אֶחָד,
 13 ו"פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן" הוּא עֲנִין
 14 יְחֻדָּא־תַּתְּאָה, אַחְדוּת ה' וְבִטּוֹל
 15 הָעוֹלָמוֹת לַאֲלוּקוֹת בְּדִרְגָה תַּחְתּוֹנָה
 16 יְחֻד ו"ה הַחִיבוֹר וְהִיחּוּד כִּפִּי
 17 שְׁהוּא בְּאוֹתוּתִים וּא"ו, ה"א, בִּשְׁתֵּי
 18 הָאוֹתוּתִים הָאֲחֵרוֹנוֹת שֶׁל שֵׁם הוִי
 19 שֶׁבְּפִסּוּק⁴ וְאֶהְבֶּת אֶת ה' אֱלוֹקֶיךָ,
 20 שְׁהוּא עֲנִין הָאֶהְבָּה שְׁנַמְשַׁכְתָּ
 21 מִהַשְׁכָּל וְהַטַּעַם וְלִכֵּן הִיא בְּדִרְגָה
 22 נִמוּכָה כִּי הִיא מוֹגַבֶּלֶת בְּהַתָּאם לְרִמַּת
 23 הַשְׁכָּל וְהַטַּעַם שֶׁמְעוֹרֵר וְפוֹעֵל אֶת
 24 הָאֶהְבָּה.
 25 אֶךְ הִנֵּה קוֹדֵם קְרִיאַת־שְׁמַע
 26 שֶׁהַתּוֹכֵן שֶׁלֹּה הוּא שְׁנֵי הַעֲנִינִים
 27 הָאֲמוּרִים שֶׁל "יְחֻדָּא עֵילָאָה" ו"יְחֻדָּא
 28 תַּתְּאָה" תִּקְנּוּ אֲנָשִׁי כְּנֶסֶת
 29 הַגְּדוּלָּה שֶׁתִּיקְנּוּ וְסִדְרוּ אֶת נוֹסַח
 30 הַתְּפִילָה פְּסוּקֵי דְזִמְרָה, פְּרָקִים
 31 שֶׁל שֶׁבַח וְשִׁירָה לְקוּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
 32 (מִתּוֹךְ סֵפֶר תְּהִלִּים) שְׁזָהוּ עֲנִין
 33 עֲבוּדַת הַלְוִיִּם בְּשִׁירָה וְזִמְרָה
 34 בְּרִצּוֹא וְשׁוּב כו', כִּנּוּבֹאֵת
 35 יְחֻזְקָאֵל עַל מְרָאָה הַמְּרַכְּבָה הָעֲלִיוֹנָה
 36 נֶאֱמָר (יְחֻזְקָאֵל א, יד) "וְהַחִיּוּת
 37 [הַמְּלַאכִּים הַנִּקְרָאִים "חִיּוּת הַקּוּדוֹשׁ"]
 38 רִצּוֹא וְשׁוּב". וְהַמְשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁל הַדְּבָרִים הֵיא שְׂמַצַּד אַחַד יֵשׁ בָּהֶם
 39 תְּשׁוּקָה וְרִצּוֹן לְהַתְּעַלּוֹת לְמַעְלָה ("רִצּוֹא") וּמַצַּד שְׁנֵי נִרְגָּשֶׁת בָּהֶם הַכּוּוֹנָה
 40 הָאֱלוּקִית לְרֵדַת וְלִהְיִיר לְמַטָּה ("שׁוּב"), וְכֵן גַּם בְּעִבְרוֹת ה' שֶׁל כָּל אֶחָד
 41 מִיִּשְׂרָאֵל, יֵשׁ שִׁילּוּב שֶׁל תְּשׁוּקָה לְדַבּוֹק בְּאֱלוּקוֹת עַד כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ ("רִצּוֹא")
 42 וּמִלּוּי הַשְּׁלִיחוֹת הַמוֹטֶלֶת עַל הַנִּשְׁמָה כִּפִּי שְׁהִיא לְמַטָּה בְּנוֹף גִּשְׁמִי וְבוֹעוֹלָם
 43 גִּשְׁמִי, וְהַתְּנוּעוֹת הַנִּפְשׁוּתִים שֶׁל 'רִצּוֹא' ו'שׁוּב' בְּאוֹת לִידֵי בִיטוּי בְּפִסּוּקֵי דּוּמְרָה

ביאור בדרך אפשר

44 שְׁזוּהֵי הַשִּׁירָה וְהַזְמֵרָה בְּשֶׁבַח שֶׁל הַקּוּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, מִתּוֹךְ תְּשׁוּקָה לְדַבּוֹק
 45 בְּאֱלוּקוֹת, בְּפִסּוּקֵי דּוּמְרָה, הִיא הַהֶכְנָה הַרְאוּיָה לְרוֹמֵם הַנֶּפֶשׁ עַד
 46 שֶׁתּוֹכֵל לְיַחַד הַיְחֻד דְּקְרִיאַת־שְׁמַע כּו'. לְהַגִּיעַ לְהַכִּירָה וְהַרְגֵּשָׁה
 47 בִּיחּוּד ה' וְבִטּוֹל הָעוֹלָמוֹת לַאֲלוּקוֹת בְּדִרְגָה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁל "יְחֻדָּא עֵילָאָה".
 48 אֲמָנָם, תְּכִלִּית הַפְּנֹנָה הַמְטֵרָה
 49 הָאֱלוּקִית שְׁאוּתָה עַל הָאָדָם לְמִלָּא
 50 בְּעִבְרוֹת ה' הִיא לְהַמְשִׁיף 'רִצּוֹא
 51 וְשׁוּב' הַנֶּל' 'לְהוֹרִיד' אֶת הַתְּנוּעוֹת
 52 הַנִּפְשׁוּתִים שֶׁל 'רִצּוֹא' – תְּשׁוּקָה לְדַבּוֹק
 53 בְּאֱלוּקוֹת עַד כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ, ו'שׁוּב' –
 54 עֲבוּדַת ה' בְּתוֹךְ מַגְבֵּלוֹת הַגּוֹף וְהָעוֹלָם,
 55 בְּכַחֲנִית כְּלִי שֶׁמְכִיל וְקוֹלֵט אֶת
 56 הַתְּחוּשׁוֹת הַנִּפְשׁוּתִים וְנוֹתֵן לָהֶן בִּיטוּי,
 57 וְהֵינּוּ עַל־יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה
 58 בְּכַחֲנִית בִּיטּוֹל שֶׁל הַמִּצִּיאוֹת
 59 הָאִישִׁית אֶל הַקּוּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא נּוֹתֵן
 60 הַתּוֹרָה, וְזָהוּ שֶׁבְּפִקּוּדֵי הַמִּשְׁכָּן
 61 נֶאֱמָר שֶׁנַּעֲשׂוּ "בְּיַד אִיתָמָר",
 62 מְלִשׁוֹן "אִיתָמָר" נֶאֱמָר הַנְּזָכָר
 63 בְּגִמְרָא תְּמִיד, בִּיטוּי מִצּוּי וְשִׁגוּר
 64 בְּגִמְרָא, שְׁפִירוּשׁוֹ שְׁמִמְלִיא
 65 אִיתָמָר וְנְדָבָר כּו', הַבִּיטוּי
 66 "אִיתָמָר", הֵינּוּ נֶאֱמָר, מְכַבֵּל לְצִיּוֹן מִי
 67 הָאוּמָר, מִשְׁמַעוֹ שֶׁהַדְּבָרִים נֶאֱמָרוּ
 68 וְדוּבְרוּ מִמִּילָא, כִּמוּ דִּבְיָבֹר שֶׁנֶּאֱמָר
 69 מֵאִלּוּי הֵנּוּ לִימוּד תּוֹרָה בְּאוֹפֵן כּוֹה
 70 שֶׁהַדִּבְיָבֹר שֶׁל הָאָדָם הַלּוֹמֵד
 71 הוּא בְּתַכְלִית הַבִּיטּוֹל מְכַבֵּל כָּל
 72 תְּחוּשָׁה שֶׁל מִצִּיאוֹת עֲצִמִית עַד
 73 שְׁאֵינּוּ בָּא מַצַּד עֲצָמוֹ כְּלָל
 74 וְאֵין בּוֹ כָּל בִּיטוּי לְמִצִּיאוֹת הָאִישִׁית
 75 שֶׁלו, אֵלָּא נְדָבָר בּוֹ דְּבַר הַוּי'
 76 זֶה הַלְּכָה⁵ דְּבִרֵי הַתּוֹרָה שֶׁהוּא לוֹמֵד
 77 מִמִּילָא וּמֵאִלּוּי כִּאִלוּ הַדְּבָרִים
 78 נֶאֱמָרִים מִעֲצָמָם. וְזָהוּ עֲנִין וְדַבְּרָת
 79 כְּסֵם⁶ לִימוּד הַתּוֹרָה שְׁלֹא־חֲרֵי
 80 וְאֶהְבֶּת גו' שֶׁנֶּאֱמָר בְּקְרִיאַת שְׁמַע
 81 אַחֲרֵי הַפִּסּוּק "וְאֶהְבַּת אֶת ה' אֱלוֹקֶיךָ...", כִּי אֶת רִגְשׁ הַנֶּפֶשׁ לְאַהֲבַת ה'
 82 הַמְּתַעוֹרֵר בְּאִמִּירַת שְׁמַע יִשְׂרָאֵל... וְאֶהְבַּת צִרִיךְ 'לְהוֹרִיד' וְלְהִבְיֵא לִידֵי בִיטוּי
 83 בְּלִימוּד הַתּוֹרָה מִתּוֹךְ בִּיטּוֹל מוֹחֵלֵט לַאֲלוּקוֹת. וְעַל זֶה נֶאֱמָר "בְּיַד
 84 אִיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן", כִּי דְּעוּעַ בְּקַבְלָה וְחִסּוּדוֹת שְׁעֲנִינוּ שֶׁל
 85 אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הוּא בְּחִינַת אֶהְבָּה רְבָה אַהֲבַת ה' בְּדִרְגָה גְבוּהָה,
 86 וְהוּא אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַמְּמַשִּׁיף לְכָל אֶחָד וְאֶחָד הַכֹּחַ הַזֶּה לְהִיּוֹת כָּל

(1) ריש פרשתנו. (2) פרשתנו ה, ג ואילך. ו, א ואילך. (3) ואתחנן ו, ד. (4) שם, ה. (5) שבת קלח, ב. (6) שם, ז.

שבת פרשת פקודי, ב' אדר-שני, ה'תשכ"ה

ביאור בדרך אפשר

1 סדר העבודה הזאת האמורה לעיל שתחילתה ב'רצוא ושוב' בפסוקי
 2 דוימרא, והמשכה ב'יחודא תתאה' ו'יחודא עילאה' בקריאת שמע, והביטוי
 3 שלה בפועל הוא בלימוד התורה מתוך ביטול, כמבואר לעיל. ומסים⁷ רבנו
 4 הזקן במאמר הנזכר ב'לקוטי תורה' פרשת פקודי, ש'עלי ידי בחינת
 5 אהרן, שהוא ענין אהבה
 6 רבה, נמשך הפתח לאדם
 7 לאתערותא-דלתתא כו'
 8 התערורות מלמטה, מצד האדם,
 9 להתקרב לאלוקות.
 10 (ב) ויש לקשר ענין זה של
 11 נתינת כוח לאדם כדי שיבוא לידי
 12 'אתערותא דלתתא' עם הדרוש
 13 מאמר חסידות ש'פתיחת
 14 ה'לקוטי תורה' על ספר
 15 שמות⁸, דבור-ה'מתחיל מאמר
 16 הפותח בפסוק בפרשת שלח "ראו"
 17 כי הוי' נתן לכם השבת".
 18 דהנה ידוע בתורת החסידות
 19 בענין החילוק ההבדל שבין
 20 שתי המדרגות באהבה, שתי
 21 המדרגות באהבת ה' הנקראות 'אהבת
 22 עולם' ו'אהבה רבה'¹⁰,
 23 ש'אהבת עולם', היא האהבה
 24 לאלוקות ש'נלקחת נובעת
 25 מהעולמות, הינו
 26 מההתבוננות בחיות האלקית
 27 ש'מחיה את העולמות כו'
 28 וכאשר האדם מתבונן היטב בחיות כל
 29 העולמות והמציאות האמיתית של כל
 30 העולמות היא האלוקות, הרי הוא
 31 מתעורר ברגש של אהבה ורצון
 32 להתקרב לאלוקות, וכיון ש'העולם
 33 הוא מוגבל, הרי למרות שהאדם
 34 מתבונן בגדולת ה' שבעצם אינו
 35 מוגבל, כיון שההתבוננות היא באור
 36 האלוקי כפי שהוא מצומצם להתלבש
 37 בעולמות וכפי שגדלות ה' מובנת מתוך
 38 העולמות גם האהבה לאלוקות
 39 ש'באה מההתבוננות בעולם
 40 היא אהבה מוגבלת בהתאם להתבוננות שגרמה את האהבה, שהיא
 41 כאמור, התבוננות בחיות האלוקית של העולם המוגבל, מה-ש'אין כן

ביאור בדרך אפשר

42 'אהבה רבה' היא אהבה לאלוקות ברמה בלתי מוגבלת, כיון
 43 שאינה באה על-ידי ההתבוננות בחיות האלקית המצומצמת
 44 ש'מחיה את העולמות המוגבלים כו', אלא היא אהבה
 45 ש'למעלה מטעם-ודעת, מצד עצם הנפש כו' שלמעלה מהשכל,
 46 כמבואר בחסידות שהשכל, וכן הרגש,
 47 הם כוחות גלויים של הנפש אבל הנפש
 48 עצמה היא למעלה מהכוחות שלכל
 49 אחד מהם 'ציר' מדוד ומוגבל, ולכן
 50 אהבת ה' שנובעת מעצם הנפש לא
 51 מוגבלת בהתאם לשכל אלא היא בלי
 52 גבול.
 53 וזהו גם החילוק ההבדל שבין
 54 ימות החול ליום השבת¹¹ כפי
 55 שהוא בא לידי ביטוי בעבודת האדם,
 56 כפי שממשך ומבאר. דהנה, בימי
 57 החול העבודה של האדם היא
 58 בעניני העולם, בשלושים
 59 ותשע המלאכות ד-הזרע
 60 והחורש כו'¹² שהיו במלאכת
 61 המשכן והם ל"ט המלאכות האסורות
 62 בשבת, ש'עיקרם ותכליתם
 63 המטרה העיקרית של מלאכות אלו
 64 בעולם היא בשביל עשיית
 65 המשפן, ומהם המלאכות הללו
 66 כפי שהיו במשכן נשתלשלו
 67 מלאכות אלו בעובדין דחול,
 68 במעשי חולין הרגילים בעולם אף
 69 לאחר ש'נשתלשלו מהן'¹³
 70 והמציאות של המלאכות הללו כבר
 71 קיימת בעולם, הרי עתה ל"ט
 72 מלאכות אלו אינן מלאכות
 73 המשפן שהם דברים שבקדושה,
 74 אלא דברי חולין של עניני
 75 העולם, מלשון העולם
 76 והסתר¹⁴ על האלוקות, ולכן
 77 צריך האדם לפעול בעצמו
 78 לעבוד על עצמו להגיע למצב כזה
 79 שהתעסקותו בעניני העולם
 80 עסקי החולין תהיה באופן
 81 ש'כל מעשיך יהיו לשם שמים'¹⁵ ו'בכל דרכיך דעהו'¹⁶
 82 כלומר, מתוך תחושה והכרה שאם כי המעשים עצמם הם דברי חול, "מעשיך"

הפח הנה להיות כל סדר העבודה הזאת.
 ומסים⁷, ש'עלי ידי בחינת אהרן, שהוא ענין
 אהבה רבה, נמשך הפתח לאתערותא-דלתתא כו'.

(ב) ויש לקשר ענין זה עם הדרוש ש'פתיחת
 ה'לקוטי תורה' על ספר שמות⁸,
 דבור-ה'מתחיל "ראו" כי הוי' נתן לכם השבת".
 דהנה ידוע בענין החילוק שבין שתי המדרגות
 באהבה, 'אהבת עולם' ו'אהבה רבה'¹⁰,
 ש'אהבת עולם', היא האהבה ש'נלקחת
 מהעולמות, הינו מההתבוננות בחיות האלקית
 ש'מחיה את העולמות כו', וכיון ש'העולם הוא
 מוגבל, הרי גם האהבה ש'באה מההתבוננות
 בעולם היא אהבה מוגבלת, מה-ש'אין כן
 'אהבה רבה' היא אהבה בלתי מוגבלת, כיון
 שאינה באה על-ידי ההתבוננות בחיות האלקית
 ש'מחיה את העולמות כו', אלא היא אהבה
 ש'למעלה מטעם-ודעת, מצד עצם הנפש כו'.
 וזהו גם החילוק שבין ימות החול ליום השבת¹¹.

דהנה, בימי החול העבודה היא בעניני העולם,
 בשלושים ותשע המלאכות ד-הזרע והחורש
 כו'¹², ש'עיקרם ותכליתם בשביל עשיית המשפן,
 ומהם נשתלשלו מלאכות אלו בעובדין דחול,
 אף לאחר ש'נשתלשלו מהן'¹³, הרי עתה אינן
 מלאכות המשפן, אלא עניני העולם, מלשון
 העולם והסתר¹⁴, ולכן צריך האדם לפעול
 בעצמו ש'התעסקותו בעניני העולם תהיה באופן
 ש'כל מעשיך יהיו לשם שמים'¹⁵ ו'בכל דרכיך
 דעהו'¹⁶ (בהתאם לכך ש'עקר ותכלית מלאכות

(7 ח, ד. 8) ראה בשיחה שלפני המאמר (תורת מנחם - התועדויות חמ"ב ע' 316), שסיום ספר שמות בלקו"ת הוא בבחי' 'גמרה של תורה', ולכן "מתכיפין התחלה להשלמה". (9 בשלח טז, כט. 10) ראה תו"א ויחי מז, א ואילך. ובכ"מ. 11) ראה תו"א ויקהל פז, ד. 12) שבת עג, א. 13) לשון התניא - רפ"ג. 14) ראה לקו"ת שלח לז, ד. ובכ"מ. 15) אבות פ"ב מ"ב. 16) משלי ג, ו.

אלה פקודי המשכן משכן העדות

ביאור בדרך אפשר

1 ו"דרכיך" של האדם בעולם הזה הגשמי, אבל המטרה והכוונה שלהם היא
 2 "לשם שמים" וגם בהם עצמם האדם יודע ומכיר באלוקות (וגישה זו לעיסוק
 3 בענייני החולין היא **בְּהִתְאַם לְכַף שַׁעֲקָר וְתַכְלִית מְלֹאכוֹת אֱלוֹ**
 4 **הִיא בְּשִׁבִיל עֲשִׂית הַמִּשְׁכָּן** כך שבעצם כל המלאכות הללו נועדו
 5 מלכתחילה בשביל ענייני קדושה),
 6 **וְעַד** כדי כך יהיה העיסוק בענייני
 7 העולם מלא וחדור בכוונה לשם שמים
 8 ובידיעה והכרה באלוקות **שְׁעַל-יְדֵי**
 9 **הַהִתְבּוֹנְנוֹת בַּחַיּוֹת הָאֱלֹקִית**
 10 **שְׁמַחְתִּיהָ אֶת הָעוֹלָם כּוֹ'** שהרי
 11 העיסוק בענייני חולין בצורה כזו נובע
 12 מכך שהאדם מודע לעובדה שכל
 13 קיומו של העולם הוא מהחיות
 14 האלוקית שבו ומתבונן ומעמיק בדבר,
 15 **יָבֵא לְאַהֲבַת ה', שְׂזָהוּ בַּחַיִּינַת**
 16 **'אַהֲבַת עוֹלָם',** אהבת ה' שבאה
 17 מתוך התבוננות בענייני העולם **כַּנְּל**
 18 כמבואר לעיל לגבי ההבדל בין 'אהבת
 19 עולם' ו'אהבה רבה'.
 20 **מֵה־שְׂאִינ־כֵּן בְּיוֹם הַשַּׁבָּת**
 21 **שְׁבוּ אֶסוּר לְהִתְעַסֵּק בְּעִנְיֵי**
 22 **הָעוֹלָם** ול"ט המלאכות האמורות
 23 אסורות **(וְעַד שֶׁגַם הָעִנְיָנִים**
 24 **הַגִּשְׁמִיִּים, אֲכִילָה וְשִׁתְיָה**
 25 **כוֹ',** עם היותם עניינים גשמיים
 26 ומעשים של הגוף הגשמי **הֵם לֹא**
 27 **רַק דְּבִרֵי חוֹל הַנְּעִשִׂים לְשֵׁם שְׁמִים**
 28 שרק הכוונה שלהם היא לשם שמים,
 29 **אֲלֹא הֵם** האכילה והשתייה הגשמית
 30 **עֲצָמָם נְעִשִׂים עֲנֵן שֶׁל**
 31 **מִצְוָה, שְׂמִצְוָה לְעִנְגוֹ** את יום
 32 השבת **כַּעֲנֵן אֲכִילָה**
 33 **וְשִׁתְיָה¹⁷), הִנֵּה גַם אַהֲבַת ה'**
 34 שקשורה ביום השבת, לא נובעת מתוך
 35 התבוננות שקשורה בעולם המעלים על
 36 האור האלוקי אלא **הִיא אַהֲבַת ה'**
 37 **בְּאוֹפֵן שְׁלִמְעָלָה לְגַמְרֵי**
 38 **מְמַצִּיאוֹת הָעוֹלָם** שהיא מציאות
 39 מוגבלת, **וְלִכֵּן הִיא לְמַעְלָה**
 40 **מְמַדִּידָה וְהַגְּבִלָה,** בלי גבול, **שְׂזָהוּ בַּחַיִּינַת 'אַהֲבַת רַבָּה'** כמבואר
 41 לעיל.
 42 **וְעַל זֶה** על העבודה הרוחנית הנעלית של יום השבת, המביאה את האדם
 43 לאהבת ה' בלתי מוגבלת **נֶאֱמַר "רְאוּ כִּי הוֹי' נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת",**

ביאור בדרך אפשר

44 **"רְאוּ" דִּיקָא,** הכתוב מדייק ואומר לשון של ראייה **הִינּוּ שְׂזָהוּ עֲנֵן**
 45 **שְׂנִרְאָה בְּגִלּוּי** בתוך מציאות העולם, **וּכְפִי שְׂהִיּוּ רוֹאִים** גילוי
 46 אלוקות **בְּמוֹחַשׁ בְּנוֹגַע לְמֵן** המזון שירד מן השמים במדבר, **כְּהַמְשֵׁךְ**
 47 **הַפְּתוּב⁹** הוזה המתחיל ב"ראו כי ה' נתן לכם את השבת", **עַל כֵּן הוּא**
 48 **נוֹתֵן לָכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת לְחֵם**
 49 **יוֹמִים,** **עוֹמֵר כְּפוֹל¹⁸,** מידה
 50 כפולה של מן (שירד בכמות של
 51 'עומר' לנפש בכל יום), אחד למזון יום
 52 השישי ואחד למזון יום השבת **וְכֵן**
 53 **רוֹאִים בְּמוֹחַשׁ אֶפִּילוּ כַּעַת שְׁכַל**
 54 **עִנְיֵי הַשַּׁבָּת הֵם בְּאוֹפֵן שֶׁל**
 55 **הוֹסְפָה וְעִילּוּי כּוֹ'** יחסית לימות
 56 החול, **כְּמוֹ בְּאַכִילָה וְשִׁתְיָה,**
 57 שביום השבת אוכלים ושותים **בְּשֵׁר**
 58 **שְׂמֵן וְיֵינִי מְבוֹשֵׁם¹⁹,** דבר שלא
 59 רגיל בימות החול, **וּמִזְהָ** מכך
 60 שאפילו העניינים הגשמיים בשבת
 61 נעלים ומשוכחים יותר מאלה של ימות
 62 החול **מוֹכֵן גַּם בְּנוֹגַע לְעִנְיֵן**
 63 **ה'אַהֲבַת רַבָּה' שְׂבִיּוֹם הַשַּׁבָּת**
 64 שהיא בלי גבול ונעלית לאין שיעור
 65 מאהבת ה' בימות החול שהיא אהבה
 66 מוגבלת.
 67 **וְעוֹד זֹאת, דְּכִיּוֹן ש"הוֹי' נָתַן**
 68 **לָכֶם הַשַּׁבָּת", הִינּוּ, שְׂזָהוּ**
 69 **הַעִילּוּי,** היתרון והתוספת המיוחדים
 70 שיש בעבודת ה' ביום השבת **עֲנֵן**
 71 **שְׂנִתָּן מְלַמְעָלָה** ולא מותנה בכוחו
 72 ויכולתו ובמעמדו ומצבו הרוחני של
 73 האדם עצמו, **אַזִּי אִי-אֶפְשֵׁר**
 74 **לְטַעוֹן** האדם לא יכול לפטור את
 75 עצמו מכך בנימוק **שְׂאִינוּ שִׁיף**
 76 **לְזָה כּוֹ'** ומדובר בעניין שלמעלה
 77 מהדרגה שלו **(עַר הָאֱלֹט נִיט**
 78 **דְּעַרְבִי** הוא לא 'אוחז' בוה, כלומר
 79 לא הגיע לדרגה הזו), **כִּי פְּעִנְיֵן**
 80 **שְׂנִתָּן מְלַמְעָלָה** ואינו תלוי באדם
 81 למטה **לֹא נוֹגַע** לא חשוב ולא קובע
 82 **הַמַּעַמַּד וּמַצְבֵּי שֶׁל הַתַּחְתּוֹן**
 83 והדבר יורד ונמשך גם למי שנמצא במעמד ומצב רוחני ירוד, **וְכִידוּע²⁰**
 84 בתורת החסידות **הַמְּשַׁל בְּנוֹגַע לְחַבּוּר עֲלִיוֹן וְתַחְתּוֹן, שְׂכַפְאֵר**
 85 **הַחַבּוּר** ביניהם הוא **בְּאוֹפֵן שְׂהַעֲלִיוֹן יוֹרֵד אֶל**
 86 **לֹא נוֹגַע מַעַמְדוֹ וּמַצְבּוֹ שֶׁל הַתַּחְתּוֹן** ובאמצעות הירידה של

(17) ראה שו"ע אדה"ז או"ח רסרמ"ב. (18) מדרש תהלים צב - הובא ונתבאר בלקו"ת שם (ר"פ בשלח). (19) ראה רמב"ם הל' שבת פ"ל ה"ו. (20) ראה סה"מ תרמ"ג ע' קלג. תרנ"ד ע' רב. תרס"ג ע' רנ. אעת"ר ע' רכה. ועוד.

שבת פרשת פקודי, ב' אדר-שני, ה'תשכ"ה

ביאור בדרך אפשר

1 העליון אליו, יכול התחנות להתחבר אל העליון גם אם כעת התחנות הוא
 2 במצב נחות וירוד, דְּכִיּוֹן שֶׁהַחֲבוּר בָּא מִצַּד הָעֲלִיּוֹן ולא נדרשת
 3 פעולה מצידו של התחנות, הָרִי מִי מַעֲכָב בְּיָדוֹ ביד העליון לעשות מה
 4 שירצה (וכמבואר בספר המאמרים תרמ"ג לאדמו"ר הרשב"ב נ"ע: "... בבחינה
 5 הנמשכת מלמעלה למטה אין שום
 6 מניעה ועיכוב כלל הגם כי לא נודרך
 7 עדיין. וכמו שני בני אדם אחד עומד
 8 בהר והשני בשיפולי ההר יש ש' ב'
 9 אופנים בייחודם או שהתחנות יעלה
 10 למעלה או שהעליון ירד למטה. והנה
 11 בעליית התחנות למעלה יש כמה
 12 עיכובים עד שיעלה בראש ההר, אמנם
 13 בירידת העליון למטה לא יש שום
 14 עיכוב כלל..."), וּכְמוֹ שֶׁפָּתוּב²¹
 15 לגבי הקדוש-ברוך-הוא מִי יֹאמֶר
 16 לָךְ מָה תַּעֲשֶׂה גו'.
 17 (ג) וְהִנֵּה כָשֶׁם שֶׁנִּתְבָּאָר בְּלִקוּטֵי תוֹרָה' סוֹף
 18 בְּלִקוּטֵי תוֹרָה' סוֹף פְּרָשַׁת
 19 פְּקוּדֵי בְּנוּגַע לְאַהֲבָה רַבָּה',
 20 בחינתו של אהרן הכהן, כמבואר לעיל,
 21 שְׁמֹזָה נִמְשָׁךְ הַכֹּחַ
 22 לְאַתְעֲרוּתָא-דְּלִתְמָא כו',
 23 התעוררות מלמטה, מצד האדם, כֵּן
 24 הוא גַּם בְּעֵנִין הַשְּׁבֵת, שָׁאף
 25 שְׁגָדְלָה מַעֲלָתוֹ של השבת
 26 בְּיוֹתֵר, וְכַנֵּ"ל שְׁמֹדְרַגַת
 27 הָאֲהֲבָה דְּשֵׁבֵת הִיא 'אַהֲבָה
 28 רַבָּה', שעניינה הוא אהבת ה' בלי
 29 גבול, הִנֵּה הָעֵקֶר וְהַתְּכַלִּית של
 30 ההשפעה הבאה מלמעלה הוא
 31 הַנְּתִיבָת כַּח' שהאדם מקבל
 32 מההשפעה הזו לְאַתְעֲרוּתָא
 33 דְּלִתְמָא בְּעֹבְדָה שֶׁל יְמוֹת
 34 הַחֹל שֶׁלְאַחֲרֵי הַשְּׁבֵת כאשר
 35 אין הגילוי והנתינת כוח' מלמעלה
 36 שקיימים ביום השבת.
 37 וְהֵעֵנִין בְּזָה, דְּלִכְאוּרָה הִיא
 38 מְקוֹם לַחֲשׁוֹב, הִנֵּה בְּשִׁלְמָא הרב
 39 הִיא מוֹבֵן וּמִתְקַבֵּל, שְׁבִלְמֵי הַחֹל
 40 צְרִיכִים לַחֲשׁוֹב וְלִהְיוֹת בְּיוֹם הַשְּׁבֵת, כדי שכבוא השבת יוכלו
 41 ולקלוט את הגילוי ואת הקדושה המיוחדים המאירים בשבת וּכְמֵאָמֵר
 42 רַבּוֹתֵינוּ וְכַנֵּ"ל²² אפילו לגבי צרכי השבת כפשוטם מִי שֶׁטָּרַח בְּעָרֵב
 43 שֵׁבֵת יֹאכֵל בְּשֵׁבֵת, אֲכָל כְּאֲשֶׁר מְגִיעִים כְּכֹר לְהַעֲלִיּוֹ דְּיוֹם

ביאור בדרך אפשר

הַשְּׁבֵת, וכבר התעלו למצב הרוחני הנעלה של יום השבת הָרִי זָה
 מַעֲמָד וּמַצָּב שֶׁלְמַעֲלָה לְגַמְרֵי מְשִׁיכּוֹת לִימֵי הַחֹל ומה עניין
 ההשפעה ונתינת הכוח מהשבת לימי החול, והרי לכאורה בשבת אין לאדם
 כל קשר עם ימות החול. וּבְפָרֵט על הקשר בין השבת והחול גדלה
 עוד יותר עַל-פִּי מָה שֶׁפָּתוּב
 בפסוק זה המדבר על אי ירידת המן
 בשבת "כִּי הָיוּ נִתְּן לָכֶם
 הַשְּׁבֵת", הָיוּ דִּיקָא, ושם הוּי
 (השם הקדוש המורכב מארבעת
 האותיות יו"ד, ה"א, ו"ו, ה"א)
 שְׁהוּא לְמַעֲלָה מְשִׁם אֱלֹקִים
 שֶׁשִׁיף לְבְרִיאַת הָעוֹלָם
 וכמבואר בקבלה וחסידות ששם
 אלוקים הוא מידת הצמצום וההעלם
 ובו הקדוש-ברוך-הוא צמצם והעלים
 את אורו הבלי-גבול לברוא עולם
 מוגבל, כְּפִי שֶׁמְצִינּוּ שְׁשִׁלְשִׁים
 וּשְׁתֵּים פְּעֻמִּים נֶאֱמָר
 "אֱלֹקִים" בְּמַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית²³, וְאֶפִּילוֹ בְּגִמְרָה
 מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית כאשר מלאכת
 הבריאה נשלמה והכתוב מזכיר גם את
 שם הוּי, מידת האור והגילוי, בכל זאת
 נֶאֱמָר²⁴ בְּיוֹם עֲשׂוֹת הָיוּ
 אֱלֹקִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם ושוב נזכר
 שם אלוקים בקשר לבריאה, וְאֵילוֹ
 לגבי השבת כֵּאֵין נֶאֱמָר "כִּי הָיוּ
 נִתְּן לָכֶם הַשְּׁבֵת", הָיוּ בְּלִבָּד
 ואם כן יש כאן הדגשה נוספת על
 מעלת השבת ביחס לימי החול וגוברת
 התמיהה מדוע בזמן נעלה כל כך, יש
 נתינת כוח לעבודת ה' בימי החול.
 וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּדִיוֹק לְשׁוֹן
 הַפָּתוּב "כִּי הָיוּ נִתְּן לָכֶם
 הַשְּׁבֵת", "נִתְּן" דִּיקָא, הכתוב
 מדַיִק ואומר "נִתְּן" שהוא לְשׁוֹן
 מַתְּנָה, עַל-פִּי הַמְּבַאֵר בְּמִקּוֹם
 אַחֵר²⁵ בתורת החסידות שִׁישׁ
 שֶׁלֵּשׁ מְדַרְגּוֹת בְּעֵנִין הַשְּׁבֵת, ראשונה,
 באופן שבה ניתנה השבת לבני ישראל מְדַרְגָּה רֵאשׁוֹנָה, שְׁבָאָה
 עַל-יְדֵי עֲבוּדָה וְיִגִיעָה מצד האדם בימות החול שעושה אותו כלי ראוי
 לקליטת אור השבת, כְּמֵאָמֵר רַבּוֹתֵינוּ וְכַנֵּ"ל²² מִי שֶׁטָּרַח בְּעָרֵב
 שֵׁבֵת יֹאכֵל בְּשֵׁבֵת, היינו שימי החול הם ימי הכנה לשבת, וְעַל זֶה

(21 ע"פ קהלת ח, ד. 22) ע"ז ג, א. 23) זוהר חדש צד, ד. צו, ב. קיב, ג. 24) בראשית ב, ד. 25) סה"מ עטר"ת ע' תז ואילך. ה'ש"ת ע' 81 ואילך.

אלה פקודי המשכן משכן העדות

ט

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 נֹאמַר²⁶ וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֻט לַעֲשׂוֹת אֶת הַשְּׁבֻט
 2 כלומר שיום השבת 'נעשה' ונפעל על ידי עבודתם של ישראל.
 3 מִדְּרַגָּה שְׁנֵייהָ, הוּא עֲנִין דְּשִׁבְתָּ מִקְדָּשָׁא וְקִימָא²⁷ כדברי
 4 חכמינו ז"ל שבעוד שהחגים והמועדים נקבעים על ידי בני ישראל שהרי בית
 5 הדין של מטה קובע מתי יחול ראש-
 6 חודש ולפי זה חלים החגים והמועדים,
 7 הרי יום השבת קרוש ועומד מצד עצמו
 8 מאז ששת ימי בראשית, והמשמעות
 9 הפנימית של הדברים היא שהדרגה
 10 השנייה בעניין השבת היא דרגה שלא
 11 תלויה בעבודת האדם.
 12 וּמִדְּרַגָּה שְׁלִישִׁית הוּא עֲנִין
 13 הַמִּתְּנָה שְׁבֻשְׁבֻט, כְּמֵאמֹר
 14 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל²⁸ שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 15 הוּא אוֹמֵר מִתְּנָה אַחַת יֵשׁ לִי
 16 בְּבֵית גִּזְיָה, וְשִׁבְתָּ שָׁמָּה, היינו
 17 השבת כפי שהיא באה בתור מתנה
 18 מלמעלה.
 19 וּבְכָל־לוֹת הִנֵּה שְׁלֹשׁ מִדְּרַגּוֹת
 20 אֵלוֹ הֵם שְׁלֹשֶׁת הַזְּמַנִּים שֶׁל
 21 השבת עצמה, דְּלִיל שְׁבֻט, יוֹם
 22 הַשְּׁבֻט, וְרַעְוָא דְּרַעְוִין²⁹ זמן
 23 תפילת המנחה של יום השבת שהוא
 24 זמן נעלה במיוחד ונקרא בזוהר 'רעוא
 25 דרעוין', רצון הרצונות. וּמִצַּד גּוֹדֵל
 26 מַעְלַת הַשְּׁבֻט, וּבִפְרָט קְרוֹב
 27 לְסִימוֹ, בְּזִמְן רַעְוָא דְּרַעְוִין
 28 שֶׁזוֹ הַזְּמַן הַנֶּעֱלָה בְּיִתְרָה בְּשִׁבְתָּ
 29 עֲצֻמָּה, וְכַמְבָּאָר בְּהַמְשָׁךְ
 30 תַּרְסִי"ו³⁰ גּוֹדֵל מַעְלַת הַזְּמַן
 31 דְּרַעְוָא דְּרַעְוִין (כללות העניין הוא
 32 שלכל בחינה בסדר ההשתלשלות קדם
 33 רצון להתהוות בחינה זו (בחינת תור),
 34 ובראשית כל ההשתלשלות יש רצון
 35 כללי (כתר כללי, הנקרא "אדם
 36 קדמון") שהוא הרצון לכל הרצונות
 37 וכל הבחינות כלולות בו בהשוואה
 38 אחת), שְׁהוּא מַעְיִן הַמִּדְּרַגָּה הַיּוֹתֵר נְעֻלִית שֶׁל גִּילּוֹי וְהַמְשַׁכֵּת
 39 האלוקות בעולם דְּלַעֲתִיד-לְבָא, שְׁעֻלְיָה אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל³¹
 40 שְׁהָעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִּיָּה כּו', הָרִי מוֹבֵן
 41 שְׁזָהוּ בְּאֵין-עֲרוֹף לְגַמְרֵי לֵאלֹא כִּי יִחַס וְהַשּׁוּאָה לְגַבֵּי יְמוֹת הַחֹל.
 וְאֶת-עֲרוֹתָא-דְּלִתְתָּא בְּעִבְדַת יְמוֹת הַחֹל
 שְׁלֹא אַחֲרֵי הַשְּׁבֻט, שְׁזָהוּ מַה שְׁאוּמְרִים בְּמוֹצָאֵי
 שְׁבֻט³² (מיד לאחרי העילוי דרעוא דרעוין) אֵל
 תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב³³, כִּי³⁴ בְּשִׁבְתָּ אָנוּ בְּבַחֲנֵינָא
 יִשְׂרָאֵל, שְׁאֵין צָרִיף לְבַחֲנֵינָא עֲבוּדָה וַיְגִיעָה
 לְבָרַר בְּרוּרִים כּו', וְאָנוּ אַזְּ בְּבַחֲנֵינָא בְּנִים
 לְמַקּוֹם³⁵, וְאַחֲרֵי-כֵן בְּמוֹצָאֵי שְׁבֻט, שְׁצָרִיף
 לְחַזּוֹר וְלִירַד לְהֵיוֹת בְּבַחֲנֵינָא "יַעֲקֹב עֲבָדֵי" בְּכָל
 שְׁשַׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה לְבָרַר בְּרוּרִים בְּבִרְיָאָה-
 יְצִירָה-עֲשִׂיָּה כּו', לְכַן אוֹמְרִים אֵל תִּירָא עֲבָדֵי
 יַעֲקֹב כּו' מְלִירַד שָׁם, וּבְזָה נּוֹתְנִים כַּח וְעוֹז כּו'.

(26 תשא לא, טז. 27) ביצה יז, א. 28) שבת י, ב. 29) זוהר ח"ב פח, סע"ב. ח"ג (אד"ר) קטט, א. 30) ע' תקמה. 31) ברכות יז, א. 32) ראה גם ד"ה בראשית ברא דמוצאי ש"ק פ' בראשית תשל"ח (תורת מנחם - ספר המאמרים תשרי ע' רלט) הערה 24. 33) ישע"י מד, ב. ירמ"י ל, י. ועוד. 34) ראה לקו"ת בלק עב, ב. 35) אבות פ"ג מ"ד.

שבת פרשת פקודי, ב' אדר-שני, ה'תשכ"ה

ביאור בדרך אפשר

1 (ד) ומָזָה מַפְרַשֶׁת פְּקוּדֵי הַחֹתֹמֶת אֶת חוּמֵשׁ שְׁמוֹת, עִם תּוֹכְנָה הַפְּנִימִי
 2 הַמְּבֹאֵר לְעֵיל, בָּאִים לְוִיקְרָא אֶל מֹשֶׁה גו'³⁶, הַפְּסוּק הַפּוֹתַח אֶת
 3 פְּרֹשֶׁת וְחֹמֵשׁ וִיקְרָא, "וִיקְרָא"
 4 לְשׁוֹן חֶבְהָה³⁷ הַמְּרוּרָה עַל חִיבָה 1 (ד) וּמָזָה בָּאִים לְוִיקְרָא אֶל מֹשֶׁה גו'³⁶,
 5 וְקִירֹב מַצַּד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לִבְנֵי 2
 6 יִשְׂרָאֵל כְּדוֹגְמַת עֵינֵין הַשֶּׁבֶת שֶׁהוּא 3
 7 מִתְּנָה מֵהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לִבְנֵי 4
 8 יִשְׂרָאֵל, כַּמְּבֹאֵר לְעֵיל, וּבָאֶל־הָף 4 בָּאֶל־הָף רַבְחִי³⁹, וְכִדְּוָע הַסְּפֹרִים⁴⁰ שֶׁהִצְמַח
 9 זַעֲרָא הַאֶל־הָף שְׁבַמִּילָה "וִיקְרָא" 5 זַעֲרָק שְׂאֵל אֶצֶל זָקֵנוּ רַבְנֵנוּ הַזְּקֵן, מְדוּעָה נֶאֱמָר
 10 כְּתוּבָה בְּחֻרָה כֹּאֵת קֹטְנָה (וְלֹא) 6 "וִיקְרָא" בָּאֶל־הָף זַעֲרָא, וְהִשִּׁיב לוֹ רַבְנֵנוּ הַזְּקֵן
 7 שֶׁזְּהוּ בְּגָלַל עַנְוֹתָנוּ שֶׁל מֹשֶׁה כּו'.⁴¹

ביאור בדרך אפשר

11 כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּדִבְרֵי-הַיָּמִים³⁸ בְּחִלְתוֹ "אָדָם" בָּאֶל־הָף רַבְחִי
 12 אוֹת אֶל־הָף גְּדוּלָה הַמְּכַסֶּת אֶת הַדְּגִשׁ הַמְצִיאֹת³⁹, וְכִדְּוָע הַסְּפֹרִים⁴⁰
 13 שֶׁהִצְמַח זַעֲרָק שְׂאֵל אֶצֶל
 14 זָקֵנוּ סְבוּ, אֲבִי אִמּוֹ רַבְנֵנוּ הַזְּקֵן,
 15 מְדוּעָה נֶאֱמָר "וִיקְרָא"
 16 בָּאֶל־הָף זַעֲרָא, וְהִשִּׁיב לוֹ
 17 רַבְנֵנוּ הַזְּקֵן שֶׁזְּהוּ בְּגָלַל
 18 עַנְוֹתָנוּ שֶׁל מֹשֶׁה כּו'.⁴¹ עֵינֵי
 19 הַבֵּיטוּל לֹא-לוֹקוֹת וְיִצְיָאָה מְגֹדְרֵי
 20 הַמְּצִיאֹת הַאִישִׁית.

(36 ר"פ ויקרא. 37 פירש"י עה"פ. 38 בתחלתו. 39 ראה לקו"ת ר"פ ויקרא. 40 סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 68. וראה לקו"ש ח"ז בתחלתו. 41 חסר המשך וקישור הדברים, וסיום המאמר (המז"ל).

המשך ביאור למסכת גיטין ליום שלישי עמ' ב

1 פסול לגמרי, ואפילו ריח הנגט אין בו, שלא נפטלה האשה אפילו
 2 לכהונה. שואלת הגמרא, ורבי ינאי לית ליה דרבי אלעזר, והאם
 3 אינו פוסק כמותו. משיבה הגמרא, רבי ינאי אכן פוסק כרבי
 4 אלעזר, והכי קאמר, שרובן החולקים על רבי אלעזר, ופוסלים גט
 5 זה, אזי אפילו ריח הנגט אין בו. וכן אמר רבי יוסי ברבי חנינא אמר
 6 ריש לקיש, הלכה כרבי אלעזר בגיטין ולא בשטרות. ורבי יוחנן אמר,
 7 אפילו ריח הנגט אין בו והיא כשירה לכהונה. שואלת הגמרא, למה
 8 רבי יוחנן לית ליה דרבי אלעזר, והאם אינו פוסק כמותו. משיבה
 9 הגמרא, רבי יוחנן הכי קאמר, שהלכה כרבי אלעזר, אך לרבנן
 10 החולקים על רבי אלעזר, אפילו ריח הנגט אין בו בגט זה.
 11 שלח ליה רבי אבא בר זבדא למרי בר מר, בעי מיניה מרב הונא -
 12 שאל את רב הונא, האם הלכה כרבי אלעזר בגיטין או אין הלכה
 13 כמותו. אדכי - עד שהספיק מרי בר מר לשאול את רב הונא, נח
 14 נפשית דרב הונא - נפטר רב הונא. אמר ליה רב רבא (בגן) של
 15 רב הונא למרי בר מר, הכי אמר אבא - רב הונא משמיה דרבא,
 16 שאכן הלכה כרבי אלעזר בגיטין, וכן רבתינו תקיאיין כדבר הלכה
 17 משום רבינו אמרו, הלכה כרבי אלעזר בגיטין, דאמר רב חמא בר
 18 גוריא אמר רב, הלכה כרבי אלעזר בגיטין, כלומר רבתינו הוא רב
 19 חמא בר גוריא, ורבינו הוא רב. איבא דאמרי, שאמר לו רבה בר
 20 רב הונא למרי בר מר בלשון זו, ורבתינו תקיאיין כדבר הלכה
 21 ותלמידי רבינו משום רבינו אמרו, הלכה כרבי אלעזר בגיטין, דאמר
 22 רב חסדא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב, הלכה כרבי אלעזר
 23 בגיטין, כלומר שחברינו הוא רב חסדא, ותלמידי רבינו רב חמא
 24 בר גוריא, ורבינו הוא רב. וכן כי אתא רבין אמר רבי אלעזר אמר
 25 רב, הלכה כרבי אלעזר בגיטין:

38 המשה אנשים שכתבו גט אחד לכל נשותיהם, וכתבו באופן של
 39 כלל בתוך הנגט - באופן הכולל את כולם, איש פלוני מנרש פלונית,
 40 ופלוני מגרש פלונית, והעדים חתומים מלמטה על כל הווגות
 41 הללו, אזי כולן כשרין, וינתן גט זה לכל אחת ואחת מן הנשים, ואזי
 42 כולן מגורשות. אך אם היה כותב גט זה באופן של מופס לכל אחד
 43 ואחד, והעדים חתומים מלמטה, אזי את שהעדים ניקרין (נקראים)
 44 עמו, כלומר הווג ששמו כתוב למטה סמוך לחתימות העדים, הוא
 45 כשר להתגרש בגט זה, אך שאר הווגות שאינם כתובים סמוך
 46 לחתימת העדים אינם יכולים להתגרש בגט זה, שאנו חוששים
 47 שמא העדים העידו רק על הווג האחרון:

גמרא

48 הגמרא מבררת מאן (מי) הוא התנא ששנה את המשנה, ומכשיר
 49 את הגיטין אם נתנו שניהם לזו ושניהם לזו. אמר רבי ירמיה, תנא
 50 זה טובר דלא כרבי אלעזר, דאי דעתו כדעת רבי אלעזר, הרי כיון
 51 דאמר רבי אלעזר לעיל (ע"ה) שעדי מסירה כרתי, הרי מבואר שדין
 52 'לשמה' בגט נאמר על עדי המסירה, כלומר שידעו עדי המסירה
 53 מי המגרש ומי המתגרשת בגט זה, אך באופן זה ששני הגיטין
 54 נמסרים לכל אשה, הא לא ידעי עדי המסירה פהי מיניהו מן הגיטין
 55 קא מנרשה כל אשה, ולא מתקיים כאן דין 'לשמה' לפי שאין כאן
 56 נתינה מבוררת לכל אשה. ואם כן, המשנה היא כדעת רבי מאיר
 57 (לעיל א), שדין 'לשמה' הוא על עדי החתימה, ואכן אין צורך
 58 במסירה לשמה. ולדעת רבי אלעזר אין תקנה לגיטין אלו
 59 שנתערבו. אפני אמר, אפילו תיקא שהמשנה היא כדעת רבי
 60 אלעזר, איבא דבעי רבי אלעזר כתיבה לשמה, נתינה לשמה מי בעי
 61 - מה שמצריך רבי אלעזר דין 'לשמה', היינו בכתיבה בלבד,
 62 שיכתב הגט לשם האיש והאשה, ואך אין צריך מסירה לשמה.
 63 שנינו במשנה, המשה שכתבו כלל בו בתוך הגט וכו' כולן כשרין
 64 וינתן לכל אחת ואחת, היה כותב טופס וכו' את שהעדים ניקרין
 65 עמו כשר: מבררת הגמרא, ה"כ דמי גט הכתוב באופן של כלל,
 66 שכשר לכל הווגות, והיכי דמי גט הכתוב באופן של מופס לכל
 67 אחד ואחד, שכשר רק לזוג האחרון, כמבואר במשנה. מבארת
 68 הגמרא, אמר רבי יוחנן, גט שכתבו בו זמן אחד לכולן - לכל
 69 הווגות הכתובים בו, והו אופן של 'כלל' שהזכירה המשנה. וגט
 70 שכתבו בו זמן לכל אחד ואחד - התאריך בנפרד לכל זוג וזוג, והו
 71 אופן של 'מופס', שנידון כגיטין נפרדים, וחתימת העדים מתפרשת
 72 רק על הווג האחרון. וריש לקיש אמר,
 73

משנה

27 המשנה מבארת מה הדין אם נתערבו שני גיטין בשמות
 28 האיש והאשה, וכן באיזה אופן מותר לכמה אנשים לגרש את
 29 נשותיהן בגט אחד:
 30 שנים - שני אנשים ששלוהו ביד שליח אחד שני גיטין שוין
 31 בשמותיהם, ששמות האנשים שונים וכן שמות נשותיהם שונים,
 32 ונתקעו שני הגיטין, ואין השליח יודע איזה גט שייך לאיזה איש,
 33 נותן השליח שניהם - את שני הגיטין לאשה זו, ולאחר מכן נותן
 34 את שניהם גם לאשה זו - האחרת, ואזי שתיהן מגורשות. לפיכך,
 35 כיון שהוא צריך לתת את שני הגיטין לשתי הנשים, אם אבד אחד
 36 מהן - מן הגיטין, הרי הגט השני כפול, כיון שאין ידוע למי צריך
 37 לתת אותו.